

Behaviorismus – některé základní teorie

Odkazy:

PAVLOV:

<https://www.youtube.com/watch?v=NzBDScsHL44>

O BEHAVIORISMU:

<https://www.youtube.com/watch?v=HCCIkEk4WaE>

Anglicky:

<https://www.youtube.com/watch?v=xvVaTy8mQrg>

Experiment Malý Albert:

<https://www.youtube.com/watch?v=CYGXMxGkxtc>

(kratší)

<https://www.youtube.com/watch?v=9hBfnXACsOI>

SKINNER

<https://www.youtube.com/watch?v=D-RS80DVvrg>

Sociální experimenty:

- přistupuje k osobnosti a jejím projevům z hlediska teorie učení

- podmiňování, reflexy

Reflexologie – paralelní směr v Rusku, I.P. Pavlov

BEHAVIORISMUS: osobnost je pojímána jako zkušenostmi akumulovaná sada naučených vzorců chování

- kořeny mají v americkém prostředí přelomu 19. a 20. století

KRITIKA:

2. SVĚTOVÁ VÁLKA !!!

SOCIÁLNÍ EXPERIMENTY

- 2 vývojové fáze těchto přístupů:

- **fáze „klasického behaviorismu“:**
 - usiluje o odhalení „atomu chování
 - vytlačuje pojem osobnost z psychologie
 - metodologií je experiment
 - atomismus – psychický (podmíněný) reflex jako fundamentální základ „atom“ obsažený ve všech formách chování
 - experimentalismus – celý vztah mezi jedincem a prostředím je redukován na vztah mezi podnětem (stimulus) a odpovědí (response)
 - umělost – vylučují se nežádoucí proměnné – práce v laboratoři na laboratorních živočiších
 - J. B. Watson
- **kvalitativní přestavba výchozí koncepce behaviorismu:**
 - pochopení a vysvětlení „středního článku“ (organismu, osobnosti)
 - studium chování v ekologicky adekvátních souvislostech
 - respektování rozdílu mezi zvířetem a lidskou bytostí
 - synchronismus – způsoby existence a systémy hodnot druhově příznačné pro člověka
 - strukturnost – studium smysluplných bloků interakčních systémů
 - naturismus – systematické pozorování živočichů v jejich přirozeném prostředí, vstupují postupy modelování i simulování reality, studium účinků frustrace či deprivace
 - základní tezí - jednota člověka s okolní přírodou

- E. C. Tolman, N. Miller, C. L. Hull, J. Dollard, C. Pribram, B. F. Skinner
-

James Broadus Watson (1878-1958) – osobnost v pojetí klasického behaviorismu

- chování popisuje jako odpověď na podněty z prostředí
- za nepodmíněné a nenaučené pokládá pouze 3 odezvy:
 - strach
 - lásku
 - vztek
- zakladatel a vůdčí představitel klasického behaviorismu
- aktuální chování se má studovat a ne o něm hloubat
- přírodovědné uvažování, snaha přeměnit psychologii na přírodní vědu
- nitro organismu pozorovat nelze, je v chování zastoupeno:
 - strukturami, které jsou organismu vlastní
 - zvyky, které jsou výsledkem zkušenosti
- **člověk** je mechanismus, jehož činnost, stejně jako individuální zvláštnosti vývoje, jsou určeny obsahem prostředí, ve kterém žije, lze u něj rozlišit **2 úrovně**:
 - vrozenou – fyziologické vlastnosti organismu, nepodmíněné reflexní povahy
 - získanou – nové jednotky chování vzniklé na podmíněně reflexním základě
- osobnost je produktem soustavy zvyků
- nejvyšším vývojovým cílem osobnosti je dospět k takové soustavě zvyků, která umožňuje účinně se přizpůsobovat okolí, zabezpečuje mu přežití
- kvalitativní úroveň přizpůsobení je dána z vnějšku

Clark Leonard Hull (1884-1952) – neobehaviorismus

- doplnil behaviorální metodologii o matematicko deduktivní systém důsledného uvažování souvislostí, prosazujících se v chování
- za základní determinantu chování považuje **puď** (drive):
 - puď vyvolává aktivitu organismu, jeho chování
 - na síle puzení závisí síla reakce („potenciál reakce“)
 - povaha puzení určuje charakter chování
 - objektivně testovatelná komponenta celkového aktu chování
- navazují na něj např. Cattell, Guilford, Eysenck
- schéma: $R = f(S, O)$ (chování je funkcí situace a organismu)

Burrhus Frederic Skinner (1904-1990) – osobnost v radikálním behaviorismu

- v jeho analýze chování není místa pro vnitřní determinanty, pro pojem osobnost
- vymezuje **operantní podmiňování** (proto také někdy „operantní behaviorismus“) – spontánně vzniklý výsledek aktivních pokusů o adaptaci
- systém nahodilých pokusů a omylů pokládá za základní repertoár záměrného chování živočicha
- ignoruje osobnost, ignoruje vnitřní poznávací činnost
- jeho přístup k osobnosti je výrazně „anti-teoretický“, má za to, že abstraktní teorie jsou zcela zbytečné
- lidský organismus je „černá schránka“ jejíž obsah (motivy, pudy, konflikty, emoce) je třeba vyřadit z empirického vyšetřování

Sociální učení – Albert Bandura : Radikální [behaviorismus](#) opomíjí determinanty lidského chování pramenící z kognitivně generovaných procesů

Teorie - Sociálně kognitivní teorie osobnosti

Psychodynamické teorie neberou v úvahu mimořádnou komplexnost a různorodost odezvy člověka na životní realitu. Pudy a motivy nemohou vysvětlit variaci ve frekvenci a síle určitého chování v rozdílných situacích a ve vztahu k různým lidem. Pokroky v [teorii učení](#) přesunuly ohnisko kauzální analýzy z hypotetických vnitřních sil k vlivům prostředí. Lidé mají vyšší schopnosti, které jim umožňují předvídat výskyt událostí a vytvářet prostředky kontroly nad tím, čím je jejich každodenní život ovlivněn

Nejsou autonomní činitelé, řízení intrapsychickými silami X Nejsou ani jednoduché mechanické transportéry, oživené vlivy prostředí

Vzájemný determinismus /Schopnost autoregulace: Lidé jsou jak produkty, tak i producenti prostředí. Lidé mají mimořádnou schopnost užívat symboly a tak i tedy myslet, tvořit a plánovat. Schopnost představit si budoucí výsledky vede k tomu, že je vkládáme do současných motivátorů chování